

FORTÆLLINGER, DER FORBINDER

EN STÆRK DANSK FILMKULTUR
I SKÆRPET INTERNATIONAL
KONKURRENCE

FORTÆLLINGER, DER FORBINDER

Dansk film fortæller historier. Om os, til os, for os. Om de store og små ting i tilværelsen og om relationerne mellem os. Ved at låne os et andet blik på virkeligheden er dansk film med til at skabe indlevelse, refleksion og fælles samtale. Det er dansk films kulturelle betydning, og den skal vi værne om.

Dansk film står stærkt. Som filmnation er vi kendetegnet ved et stort og engageret publikum i biograferne, og solid repræsentation og priser på førende internationale filmfestivaler har gjort vores evne til at skabe vedkommende fortællinger verdenskendt. Hertil kommer en unik dansk filmarv, som via en omfattende formidlingsindsats bidrager til relevant historiefortælling for et stort, nutidigt publikum.

Dansk films styrkeposition er bygget op over årtier og er blandt andet muliggjort af den kulturstøtte, som baner vej for stærke filmuddannelser, systematisk arbejde med talentudvikling og målrettet støtte til udvikling, produktion, lancering og formidling af de enkelte film.

Men dansk films unikke position er under pres. Fundamentalt ændrede medievæner og et massivt internationalt udbud presser både produktion og udbredelse. Det er visuelle fortællinger, der ikke handler om at være menneske i Danmark med de særlige betingelser og udfordringer, vi har. Og det er en udvikling, der truer den fælles samtale om os selv, som vi som samfund fører i film og andre visuelle fortællinger.

Uden en snarlig løsning på den aktuelle finansieringsudfordring ser vi ind i et scenarie, hvor det vil være umuligt at opretholde et tilfredsstillende kvalitetsniveau på de enkelte film og sikre det varierede udbud af film, der skal til for imødekomme og spejle et bredt og mangfoldigt publikum.

Hvis dansk film skal sikres en fortsat stærk placering og relevans i et massivt internationalt udbud, kræver det finansiering, fleksibilitet og nytænkning. De aktuelle udfordringer kræver en meget snarlig indsats, men der er meget at værne om og også et enestående udgangspunkt for videreudvikling.

Ambitioner og målsætninger for den kommende filmaftaleperiode og forudsætningen for deres indfrielse

- Udbuddet af danske film skal have bred kulturel betydning og kvalitet, der gør dem attraktive for et stort publikum på tværs af platforme. Den ambitiøse målsætning om en national markedsandel i biograferne på 29% skal fastholdes, og der skal arbejdes målrettet for, at dansk film i endnu højere grad bliver set på tv og via streaming.
- Danske film skal vises på førende filmfestivaler og skal kendes for deres originalitet og kunstneriske kvalitet. Målsætningen om deltagelse af 8-10 spillefilm og 10-12 dokumentarfilm på de største internationale festivaler skal fastholdes, og der skal herudover sættes på en række andre kunstnerisk meriterende festivaler.
- Dansk film fra før og nu skal formidles til et bredt publikum. Digitaliseringen af filmarven skal accelereres, og formidlingen af film og af filmarven til forskellige og nye målgrupper på Filminstitutets digitale platforme skal styrkes. Det fysiske møde med den danske filmarv skal styrkes i Cinemateket i samarbejde med landets biografer og ved open air visninger.

Det er ambitiøse målsætninger i en tid, hvor streamingtjenesterne har ændret produktionen og distributionen af visuelle fortællinger for altid, og hvor film og biografer er under pres i resten af Europa og verden. Det er imidlertid også målsætninger, der hviler på en række forudsætninger, som er afgørende for en fortsat stærk filmkultur i Danmark:

- At dansk films finansieringsudfordringer bliver løst, så det bliver muligt at hæve antallet af støttede film til over henholdsvis 25 spillefilm og 35 dokumentarfilm om året, samt udvide ambitionsniveauet på spilområdet.
- At der sker en reduktion af den nuværende filmaftales krav til procedurer og detailstyring. Der er behov for et fleksibelt støtte-system, der kan reagere tidssvarende på ændringer i markedet og branchens behov, så indhold og formater videreudvikles i tråd med den digitale udvikling og ændrede medievæner.
- At Filminstitutet sikres tilstrækkelig driftsmæssig kapacitet til at bistå og udvikle filmbranchen i forhold til publikum, bæredygtighed, mangfoldighed mv., samt til at kunne sikre den fortsatte indsats med digitalisering af filmarven og styrket filmformidling i hele landet.

I det følgende redegøres for Filminstitutets input til en ny filmaftale, opdelt i:

- **Filmstøtte**
- **Spilstøtte**
- **Digitalisering og formidling af filmarven**
- **Filmformidling i hele landet**

God læselyst!

Hvis dansk film skal sikres en fortsat stærk placering og relevans i et massivt internationalt udbud, kræver det finansiering, fleksibilitet og nytænkning.

De aktuelle udfordringer kræver en meget snarlig indsats, men der er meget at værne om og også et enestående udgangspunkt for videreudvikling.

FILMSTØTTE

- **FINANSIERINGSUDFORDRINGEN**
- **STØTTESYSTEMET**
- **TV-STATIONERNES ENGAGEMENT**
- **DE REGIONALE FILMFONDE**
- **PUBLIKUM OG DISTRIBUTION**
- **SAMARBEJDET MED STREAMINGTJENESTERNE**
- **BRANCHEUDVIKLING**
- **BØRN OG UNGE**

FINANSIERINGSUDFORDRINGEN

Dansk film står over for en finansieringsudfordring, som skal løses, hvis det nuværende ambitionsniveau for dansk film – både hvad angår kvalitet og udbredelse – skal fastholdes og fremtidssikres.

Denne finansieringsudfordring opsummeres i den første model og udfoldes på de kommende sider. De traditionelle indtægtskilder er udfordret af markedsudviklingen. I perioden 2004-2020 faldt den gennemsnitlige bruttoindtægt på en dansk spillefilm fra fysisk og digitalt salg og leje med omkring 75% – fra ca. 6 mio. kr. til mellem 1 og 2 mio. kr. pr. film. I samme periode har indtægterne fra biografen været stabile og har ikke kunnet kompensere for indtægtstab.

Indtægterne fra fysisk salg og leje blev tidligere brugt til at investere i nye film. I dag er der så godt som ingen, der køber dvd'er, og i stedet abonnerer mange på en eller flere streamingtjenester. Men streamingtjenesterne bidrager kun i meget begrænset omfang til produktionen af nye danske film. Af deres hidtidige investeringer i dansk indhold er under 3% gået til film. Det har betydet, at antallet af nye danske spillefilm er ustabil med et fald de senere år.

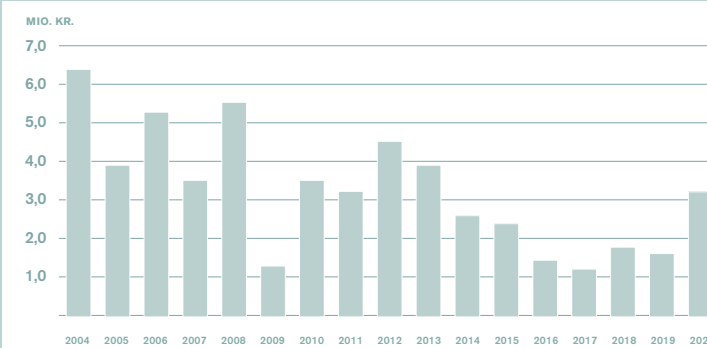
Også dansk dokumentarfilm har finansieringsudfordringer. Mindre finansiering fra de danske offentlige tv-stationer efter bortfaldet af filmforpligtelsen i Mediaaftalen 2019-23, og sværere adgang til international finansiering har betydet, at en i forvejen vanskelig økonomisk situation er blevet yderligere forværret. Det har betydet, at produktionen af nye danske dokumentarfilm er faldet til et niveau, hvor der produceres under 30 om året.

Endelig er der tale om en generel underfinansiering af danske film. I bestræbelserne på at holde et antal på omkring 20 spillefilm om året, bliver den enkelte spillefilm i gennemsnit støttet med 1-2 mio. kr. mindre end det faktiske støttebehov. Det resulterer for ofte i film, der ikke opnår den potentielle kvalitet.

Finansieringsbehov for dansk film opsummeret.

Kategori	Beløb Estimat (mio. kr.)
25+ spillefilm om året	50-60
Film til børn og unge	15-18
Kunstnerisk ambitiøse film	5-10
Ambitiøse højbudgetfilm	20-30
35+ dokumentarfilm om året	15-20
Øget støtte til lancering	5
Samlet årlig finansieringsbehov	110-150

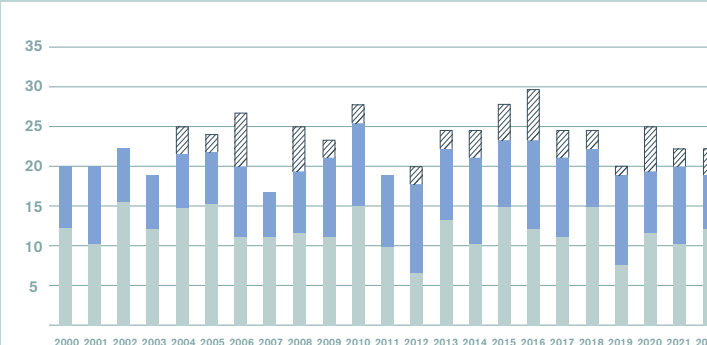
Indtægt fra fysisk salg og leje 2004-2020 (2021-priser).

Indtægtsdata opdateres løbende, jo nyere år, jo færre datapunkter. I år 2020 er Oscar-vinderen *Druk* en outlier med et stort salg, der trækker det samlede gennemsnit op.

Antal film 2000-2022 inkl. talentstøtteordning

- New Danish Screen
- Markedsordningen 50/50-støtte 40/60 støtte
- Konsulentstøtte /råfilm

Lavbudget spillefilm støttet på New Danish Screen er med en finansieringsgrad på over 80% kun i begrænset omfang afhængig af indtægtsudviklingen på markedet.

ET VARIERET FILMUDBUD. FILM FOR ALLE

Ifølge Filmaftalen 2019-23 skal 'Filmstøtten sikre et rigt og varieret udbud af danske film, der opfylder befolkningens ønsker til dansk film og bryder nye veje. Der skal være film til de mange, de unge, børnene og de nysgerrige'.

Det er en målsætning, der er meget vanskelig at indfri med kun 20 spillefilm og mindre end 30 dokumentarfilm om året. Det samme gælder ambitionen om en markedsandel i biograferne på mindst 29%, som skal nås på et marked med over 200 årlige biografpremierer.

Endelig betyder det lave antal film, at det bliver svært at opretholde en filmbranche, der har produktionen af film som sit primære forretningsområde. Konsekvensen er, at branchen i stedet overvejende må arbejde som underleverandører af serier til internationale streamingtjenester. Det vil på sigt svække udviklingen af originale og kulturelt betydningsfulde danske film.

Hvis vi skal have et filmudbud, hvor der er film til alle, er det nødvendigt at hæve antallet af danske film, og samtidig er det vigtigt at forbedre finansieringssituationen for de kunstnerisk ambitiøse film, der er mest udsat. Ambitionen bør være, at:

- **Der skal produceres minimum 25 danske spillefilm om året**
En dansk spillefilm støttes i gennemsnit med omkring 10 mio. kr., og yderligere 5-6 film om året vil medføre en årlig merudgift på 50-60 mio. kr.
- **Finansieringen af film til børn og unge skal forbedres**
Film til disse målgrupper har et publikums- og indtægtsgrundlag, der gør, at de ikke er tilstrækkeligt attraktive at producere i dag. Finansieringen bør forbedres med gennemsnitligt 3 mio. kr. for de 5-6 film, der produceres til børn og unge om året. Det er en merudgift på 15-18 mio. kr.

- **Forbedret mulighed for at støtte kunstnerisk ambitiøse film**
Kunstnerisk ambitiøse film, hvor værket er omdrejningspunktet i højere grad end det forretningsmæssige aspekt, skal styrkes. I dag er det nærmest kun muligt at producere denne type film, hvis de produceres som lavbudgetfilm. Det er film, der er helt afgørende for den langsigtede udvikling af dansk film. At øge støtten til 2-3 film om året vil betyde en årlig merudgift i omegnen af 5-10 mio. kr.
- **Det skal være muligt at producere ambitiøse højbudgetfilm i Danmark**
Film med et kulturelt udgangspunkt i en dansk virkelighed, med danske skuespillere og med dansk som sprog er generelt svære at finansiere internationalt. Det er film, som henvender sig til det brede publikum, og som skal kunne konkurrere med de store amerikanske film. Denne type film kræver en markant højere støtte på ofte over 20 mio. kr. til den enkelte film. Hvis det skal kunne lade sig gøre 2-3 gange om året, vil det betyde en årlig merudgift på 20-30 mio. kr.
- **Finansieringen af danske dokumentarfilm skal forbedres**
Med det nuværende støtteniveau på samlet 45 mio. kr. om året er det vanskeligt at indfri Filmaftalens målsætning om at støtte 30-35 dokumentarfilm om året. For at øge antallet og forbedre finansieringen af danske dokumentarfilm vil det være nødvendigt at øge støtten til dokumentarfilm med 15-20 mio. kr. om året.
- **Støtten til lancering af danske spille- og dokumentarfilm bør øges**
Konkurrencen om publikum og kampen om deres opmærksomhed er skærpet. Det er ikke længere kun et spørgsmål om value for money, men i høj grad også et spørgsmål om value for time. Hvis dansk film skal kunne fastholde synlighed over for publikum og konkurrere med det store udbud af indhold, kræver det en stærkere lanceringsindsats. En yderligere støtte på 5 mio. kr. om året vil kunne styrke lanceringsindsatsen.

Som det fremgår, og som det har været redegjort for i forskellige sammenhænge, blandt andet i forbindelse med beslutningen om indførelse af et kulturbidrag, er der samlet set tale om en finansieringsudfordring for produktionen af danske film på mellem 110 og 150 mio. kr. årligt.

Hvis vi skal have et filmudbud, hvor der er film til alle, er det nødvendigt at hæve antallet af danske film, og samtidig er det vigtigt at forbedre finansieringssituationen for de kunstnerisk ambitiøse film, der er mest udsat.

ØGET FLEKSIBILITET I STØTTESYSTEMET

Det danske filmstøttesystem består af en række forskellige og komplementære støtteordninger, som samlet sikrer diversitet og kvalitet i produktionen af nye film.

Talentudviklingsordningen New Danish Screen bygger bro mellem uddannelse og marked for både fiktion og dokumentar. Konsulentordningen for spillefilm og Markedsordningen for spillefilm sikrer tilsammen en ligelig fordeling af film med kunstneriske kvaliteter og brede populærkulturelle og kvalitetsunderholdende film. Konsulentordningen for dokumentarfilm sikrer et bredt udvalg af dokumentarfilm. De forskellige filmstøtteordninger suppleres af Public Service Puljen, som støtter seriel fiktion, dokumentarprogrammer og programmer til børn og unge, samt af Spilordningen, som støtter digitale spil til børn, unge og voksne.

Det er et støttesystem med flere indgange for ansøgerne, og som er kendetegnet ved selvstændige beslutningstagere i form af filmkonsulenter eller redaktioner. Ordningerne supplerer hinanden og er løbende blevet udviklet og i dialog med filmbranchen tilpasset de markedsmæssige udfordringer og behov.

Støtteordningerne er i dag skarpt adskilte. Men i et medielandskab i konstant forandring, hvor nye formater og genrer på tværs af platforme dukker op, er det vigtigt at øge fleksibiliteten. Det betyder blandt andet, at:

- **Det bør være lettere at samfinansiere film, serier og spil**

Det kan øge budgetterne, gøre mere ambitiøse projekter mulige og styrke udbredelsen, at den samme historie fortælles i forskellige formater og på forskellige platforme. Samfinansieringen skal ske ved, at det samme projekt har mulighed for at opnå støtte fra både en filmstøtteordning og fra Public Service Puljen eller fra Spilordningen.

- **Talentudviklingen skal styrkes på tværs af ordninger**

Talentudviklingen er i dag organiseret i Station Next, Filmtalent, som driver Filmværkstederne, og i støtteordningen New Danish Screen. Det er vigtigt, at de forskellige trin i talentudviklingen er afstemt og arbejder sammen, og der er behov for at definere talentudvikling som mere end en debutfilm og konkret have fokus på talenternes 2. og 3. film. Det forudsætter et særligt fokus på talentudvikling på tværs af New Danish Screen, Konsulentordningen og Markedsordningen.

- **Der bør indføres mulighed for at yde slate funding til udviklingsprojekter**

En ny generation af talenter har stiftet og samlet sig i nye selskaber de seneste år. Det giver et mere dynamisk produktionsmiljø og mulighed for at skabe film, der vokser ud af en ny generation af filmfolk, men det er selskaber med en skrøbelig økonomi. Det vil styrke den nye generations mulighed for at etablere sig, hvis det gøres muligt at støtte selskaber med en såkaldt udviklings slate, hvor et selskab samtidig får støtte til udvikling af 3-5 projekter. Ved at bidrage med økonomi til de tidligste faser af forretningsudviklingen til et par selskaber om året kan der skabes mulighed for længerevarende samarbejder med forfattere og instruktører og banes vej for potentielt levedygtige selskaber på sigt.

- **Støtte til animationsprojekter på New Danish Screen bør øges**

Animationsmiljøet er i vækst med produktive miljøer særligt i København og Viborg. Det har skabt større mulighed for udvikling af stærke kunstneriske stemmer, men det er svært at producere lavbudget animationsfilm på samme vilkår som live action-film. En øget animationsstøtte fra New Danish Screen vil have primær fokus på kunstneriske fortællinger til et voksent publikum.

Støtteordningerne er i dag skarpt adskilte. Men i et medielandskab i konstant forandring, hvor nye formater og genrer på tværs af platforme dukker op, er det vigtigt at øge fleksibiliteten

TV-STATIONERNES ENGAGEMENT I DANSK FILM

DR og TV 2s engagement i dansk film er afgørende for at sikre både udbredelse og finansiering. Som led i Mediaaftalen 2019-2023 blev tv-stationernes økonomiske engagement i dansk film afskaffet. Det blev dog fastholdt, at danske film fortsat skal vises på de offentligt ejede tv-stationer, DR og TV 2. Dette sker dog desværre i langt mindre grad i dag end tidligere. En del film – både spillefilm og dokumentarfilm – bliver slet ikke vist, og mange film først fire eller flere år efter premieren, hvor de er langt mindre interessante for publikum. Tidligere blev spillefilm vist halvandet til to år efter premieren. Filmene når dermed ikke et tilstrækkeligt bredt publikum, mens de er aktuelle og interessante.

Værst ser det ud for danske dokumentarfilm, som ikke i tilstrækkelig grad bliver prioriteret af de danske tv-stationer. En analyse fra Nordisk Film & TV Fond viser, at ud af 18 undersøgte danske dokumentarfilm var 13 set af flere mennesker i et andet nordisk land end i Danmark. Det er bekymrende, fordi den væsentligste distributionsplatform for danske dokumentarfilm netop er tv og tv-stationernes streamingplatforme. Og eftersom danske dokumentarfilm ikke optræder på internationale streamingtjenester, er det en forudsætning for publikums adgang til danske dokumentarfilm, at tv-stationerne viser dem.

I Mediaaftalen 2022-2025 blev det fastslået, at 'DR og TV 2's engagement i produktionen af dansk spille- og dokumentarfilm skal øges'. Dette bør i en ny aftale konkretiseres, således at:

- **DR og TV 2 får et udbredelsesansvar for danske spille- og dokumentarfilm**

Et tilgængelighedsansvar som det nuværende er ikke tilstrækkeligt, da det i praksis har betydet, at meget få ser danske film på tv og på tv-stationernes streamingplatforme. Derfor er det afgørende, at tv-stationerne også får en forpligtelse til at udbrede og formidle danske film.

- **Tv-stationerne får en tydelig økonomisk forpligtelse**

Afskaffelsen af tv-stationernes økonomiske forpligtelse har ført til, at tv-stationerne betaler meget lidt for filmene. En skærpet forpligtelse bør både fastsætte et bestemt antal film, som tv-stationerne skal være med til at finansiere, og et samlet beløb, som de skal anvende på danske film. Et relevant niveau ville være at forpligte hver tv-station til at anvende 20-30 mio. kr. årligt på udvikling og produktion af nye danske film. Og på finansieringstidspunktet hver især at forpligte sig til et økonomisk engagement i henholdsvis 10-12 spillefilm og 15-17 dokumentarfilm om året. Det vil øge tv-stationernes engagement i de enkelte film og formidlingen af dem.

- **Visningsrettighederne reguleres af en standardkontrakt**

Tv-stationerne kræver flere og flere rettigheder. Det betyder, at producenterne har vanskeligt ved at tiltrække anden finansiering, og at de senere indtægtsmuligheder begrænses, fordi rettighederne er afstået til DR eller TV 2. En standardkontrakt bør fastlægge tv-stationernes visningsrettigheder, som både skal omfatte rettigheder til lineær udsendelse på tv og digitale rettigheder til tv-stationernes streamingplatforme. Det bærende princip skal være, at tv-stationerne skal have filmene så hurtigt som muligt, men til gengæld kun i kort tid.

- For spillefilm bør producenten kunne vælge mellem, at tv-stationen får en film 12 måneder efter biografpremieren og har visningsrettigheder i 12 måneder, eller får en film 24 måneder efter biografpremieren og har visningsrettigheder i 24 måneder. Derefter falder rettighederne tilbage til producenten, og filmen kan udnyttes på andre platforme.
- For dokumentarfilm bør tv-stationen have filmen hurtigst muligt efter færdiggørelsen. I enkelte tilfælde skal der kunne aftales et kort hold back mellem en biografpremiere eller en premiere på en af de få store dokumentarfilmsfestivaler, der kræver, at filmen ikke har været vist andre steder. Tv-stationen bør have filmen eksklusivt i 12 måneder og derefter non-eksklusivt i en årrække, men således at producenten kan tilbyde filmen til andre og dermed øge udbredelsen.

Den samme regulering med hensyn til beløb, antal film og rettighedsoverdragelse bør gælde for både DR og TV 2 for at sikre en ligelig konkurrence mellem tv-stationerne.

JUSTERING AF DEN REGIONALE FILMSTØTTE

Formålet med etableringen af den regionale filmstøtte var at sikre, at der fortælles historier fra alle dele af landet, og samtidig stimulere udviklingen af regionale filmproduktionsmiljøer. De to eksisterende regionale filmfonde blev, som led i den eksisterende filmaftale, tilført øgede offentlige midler, men flere uhensigtsmæssige vilkår i forbindelse med støttetildelingen har affødt en række problemer for producenterne.

Fondene stiller krav om lokalt spend ved at støtten gøres afhængig af, at der fx anvendes et beløb svarende til 150% eller 200% af støtten lokalt. En analyse fra Producentforeningen af otte spillefilm viste, at de i gennemsnit var blevet 1,3 mio. kr. dyrere. Det betyder ikke nødvendigvis, at de anvendte beløb er med til at udvikle det lokale filmproduktionsmiljø, da en del af udgifterne går til fx ophold og forplejning. På den baggrund anbefales det, at:

- **De regionale filmfondes mulighed for at stille krav om lokal spend afskaffes**
I stedet bør der kunne stilles krav om brug af lokal arbejdskraft eller uddannelse af lokal arbejdskraft på produktionen af en film som led i udviklingen af det lokale filmproduktionsmiljø.
- **Fondene skal bevilge filmstøtte til produktion af film i hele landet**
Adgangen til den regionale filmstøtte, der administreres af fondene, skal gøres gældende for film med optagelse i alle dele af landet og ikke kun i fondenes område.
- **Producentens meromkostningerne til transport og ophold skal dækkes**
For at styrke incitamentet til fortællinger fra hele landet bør fondene støtte meromkostninger til transport og ophold i forbindelse med optagelser uden for det område, hvor den pågældende producent er hjemmehørende.

PUBLIKUM OG DISTRIBUTION

Biografen er en afgørende distributionsplatform for dansk film, og en velfungerende lokal biografkultur er et vigtigt fundament for dansk films fremtid såvel økonomisk som kulturelt.

Danske film står stærkt i biografen. Den nationale markedsandel var 27% i 2019, 50% i 2020, 42% i 2021 og 30% i 2022. Den gennemsnitlige markedsandel var dermed over målsætningen om 29%. Både 2020 og 2021 var atypiske år på grund af de gentagne nedlukninger af biograferne, men den høje markedsandel vidner om, at dansk film var i stand til at udfylde tomrummet efter de mange udsatte og fraværende amerikanske film. Den danske markedsandel er den højeste i Norden og godt over det europæiske gennemsnit.

Det er vigtigt at styrke og udvikle biografen som distributionsplatform, men det er samtidig afgørende, at danske film får så stor udbredelse som muligt i de efterfølgende vinduer på tv og streaming. Opgaven er at fastholde og styrke distributionen og udbredelsen af dansk film, samtidig med at indtjeningen sikres.

Et væsentligt led i udbredelsen af dansk film er at sikre, at vinduerne afløser hinanden så hurtigt og så effektivt som muligt. Omkring 90% af billetterne til en dansk film er solgt inden for de første 42 dage. Det er vigtigt, at en

film hurtigt derefter fortsætter til tv og streaming for derved at drage maksimal nytte af filmens aktualitet og den markedsføring, presseomtale og opmærksomhed, der har været i forbindelse med filmens biografpremiere.

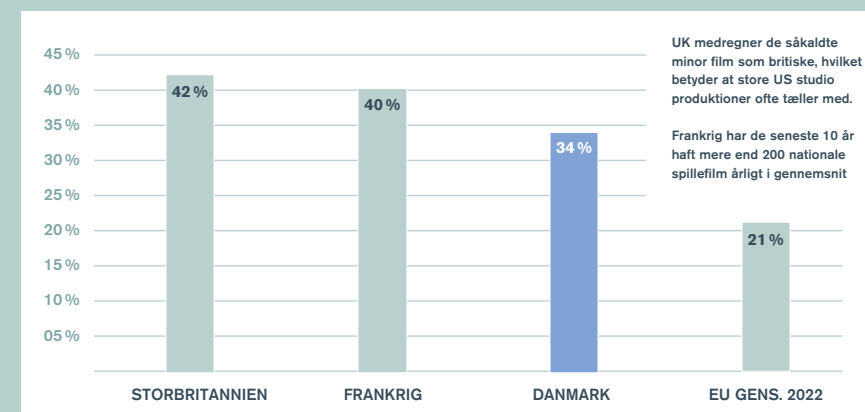
I årene før nedlukningerne gik der over fire måneder, fra en dansk spillefilm havde premiere i biografen, til den var tilgængelig på en digital platform, men nedlukningerne under corona har medført et opbrud i vinduesstrukturen. I 2022 var hold-back perioden faldet til et gennemsnit på under tre måneder. Det er en positiv udvikling.

- **I fremtiden bør der i højere grad arbejdes med differentieret hold-back, som er tilpasset den enkelte film.**

I tilrettelæggelsen af et differentieret hold-back er det vigtigt at undgå lange eksklusivperioder, hvor en film ligger ubenyttet hen i et af vinduerne. Vinduerne bør være så korte som muligt. Et differentieret holdback kan tage udgangspunkt i den ledsagende model.

Uanset vinduesmodel bør filmen først kunne markedsføres umiddelbart før, den er tilgængelig digitalt, ligesom biografvinduet skal kunne forlænges, hvis der er behov for det. Modellen bør indgå i en fælles brancheforståelse for udbredelsen af dansk film.

Europæiske markedsandele for nationale film

Model for differentieret hold-back

Vinduestype	Længde	Beskrivelse
Normalt biografvindue	75 dage	Filmen skal være tilgængelig i næste vindue inden 100 dage. Det kan både være transaktionsbaseret eller på en abonnementsbaseret streamingtjeneste.
Planlagt kortere vindue	45 dage	Filmen skal være tilgængelig i næste vindue efter 75 dage.
Event vindue	0-21 dage	Filmen er umiddelbart efter events tilgængelig i næste vindue.

Det er vigtigt at styrke og udvikle biografen som distributionsplatform, men det er samtidig afgørende, at danske film får så stor udbredelse som muligt i de efterfølgende vinduer på tv og streaming

SAMARBEJDE MED STREAMINGTJENESTERNE OM FILM

De internationale streamingtjenester indtager en væsentlig rolle i produktionen af film og serier, og film vil i fremtiden blive finansieret og produceret i to forskellige og parallelle systemer. Der vil være film som finansieres med støtte fra Filminstituttet, og der vil være *made for streaming movies*, som er fuldfinansieret af en streamingtjeneste og eksklusivt distribueres på tjenestens platform.

Men der vil også være film, som er en blanding af de to finansierings- og distributionsformer. Det er film, der produceres af en uafhængig producent, som modtager støtte fra Filminstituttet, og som har medfinansiering fra en streamingtjeneste.

Samfinansiering med en streamingtjeneste kan gøre det muligt at producere mere ambitiøse eller anderledes film, som det traditionelt kan være svært at finansiere. Det er en vigtig målsætning at etablere et samarbejde med streamingtjenesterne om nye danske film, som både kan øge kvaliteten og udbuddet af danske film og samtidig have kommerciel værdi for streamingtjenesterne.

I samarbejdet med streamingtjenesterne bør følgende principper være gældende:

- **De skabende kræfter skal have kreativ kontrol over filmen**
Den kunstneriske vision ligger oftest hos manuskriptforfatter og instruktør, og det har i praksis været afspejlet i instruktørens final cut. En streamingtjeneste vil ofte ønske indflydelse på fx valg af skuespillere eller ønske ændringer i manuskriptet. Det vil altid være en forhandling, men det er en grundlæggende betingelse for, at en film kan modtage offentlig støtte, at der ikke stilles krav, som kompromitterer den kunstneriske vision.

- **Støttede film skal i biografen**

Film, der samfinansieres med en streamingtjeneste, skal som hovedregel vises i biografen, før den gøres tilgængelig på en streamingplatform. Når det er film med et mindre publikumspotentiale, kan der være tale om et kort biografvindue, inden filmen kan ses på en streamingtjeneste. Det vil kunne øge den samlede udbredelse.

- **Rettighederne skal tilhøre den uafhængige producent**

Rettighederne til en film, som er støttet af Filminstituttet, tilhører den uafhængige producent. Producenten kan sælge visningsrettigheder til filmen, men det er afgørende, at producenten beholder rettighederne til at udnytte filmen, og at der er tilbagefald af rettigheder til producenten efter en rimelig periode. I hvert enkelt tilfælde må der fastlægges en rimelig rettighedsfordeling, som kan godkendes af såvel producent som de centrale finansieringskilder.

Samarbejdet med streamingtjenesterne vil ofte føre til dilemmaer og potentielle konflikter om distribution, rettigheder og kreativ kontrol. Det rejser spørgsmålet om, hvorvidt der skal indføres lovgivning, som regulerer samarbejdet. Men streamingtjenesternes rolle er i dag så svær at forudsige, at næsten enhver regulering vil være forældet i morgen. Samarbejdet bør i stedet følge de nævnte principper og altid være styret af hensynet til den enkelte film.

FOKUS PÅ BRANCHEUDVIKLING

I løbet af de sidste ti år er kompleksiteten i produktion af film steget betragteligt. Det gælder indholdet, hvor udviklingen af en film i dag kræver langt større præcision i forhold til målgruppen end tidligere. Det gælder produktionen, som er blevet digitaliseret og kræver meget specialiserede færdigheder, og det gælder ikke mindst de forhold, der omgiver selve produktionen af en film.

Der er krav om indgående viden om juridiske forhold, rettigheder og lovgivning, forretningsudvikling, internationale aftaler, publikumsudvikling, arbejdsmiljø, mangfoldighed, bæredygtighed, markedsføring, mv. Det er forhold, som er helt afgørende for, at danske producenter kan agere i en virkelighed, der er kendetegnet af internationalisering, centralisering og stigende konkurrence.

I den kommende filmaftaleperiode skal Filminstitutts støttefunktioner og rådgivningsmuligheder øges:

- **Styrket rolle som rådgivende videnscenter**

Inden for en række områder varetager Filminstituttet en form for hjælpe- eller stabsfunktion for den samlede branche, som det er vigtigt at udvide og styrke. Det drejer sig fx om publikumsudvikling og formidling af viden om publikum og markedsføring, om international promovning og om international finansiering og co-produktion.

- **Støtte til kompetenceudvikling og virksomhedsinnovation**

Filminstituttet skal øge mulighederne for at støtte producenteres udgifter til udvikling af andre kompetencer end, hvad der snævert kan betragtes som filmproduktion. Det drejer sig fx om forretningsudvikling, rettighedsforvaltning og ledelsesforhold, hvor der er et tiltagende behov for løbende opkvalificering af branchen. Inden for disse områder vil Filminstituttet indgå i partnerskaber med offentlige eller private aktører, der har de nødvendige kompetencer, og som kan fungere som rådgivere og sparringspartnere for filmbranchen.

- **Fokus på mangfoldighed, bæredygtighed og uddannelse**

Der er et stigende behov for en styrket indsats på områder som mangfoldighed, uddannelse, bæredygtighed, sikkerhed, samt fysisk og psykisk arbejdsmiljø. Det skal håndteres i et bredt og forpligtende branchesamarbejde mellem Filminstituttet, organisationer, fonde, tv-stationer og streamingtjenester. Det er samarbejder, der kan finde sted i løst organiserede og koordinerende fora, men det kan også være mere forpligtende samarbejder, der er organiseret i faste rammer, fx som selvstændige organisationer.

En opgradering af Filminstitutts støttefunktioner og rådgivningsmuligheder forudsætter administrativ opgradering og dermed ekstra finansiering, anslået ca. 5 mio. kr. årligt.

BØRN OG UNGE – PÅ TVÆRS AF MEDIER OG PLATFORME

Børn og unge er storforbrugere af visuelle fortællinger, og udbuddet af levende billeder til disse målgrupper er forøget markant over de sidste 10 år. Børn og unges medievaner er radikalt forandret, og det offentligt støttede indhold på film og i tv udgør en mindre og mindre del af deres samlede medieforbrug.

Filminstituttet støtter overvejende de samme formater som for 25 år siden, mens børn og unges medieforbrug i dag først og fremmest er orienteret mod digitale spil, sociale medier og streaming. Børn og unge i dag ønsker tilgængelighed og kvalitetsunderholdning og er mere orienteret mod emotionel realisme og autenticitet end mod faktuel realisme og klassisk identifikation og information.

Det er en udvikling, der stiller støtten til film og serier til børn og unge over for en række udfordringer. Der er brug for en modernisering af støtten, så det bliver muligt at støtte produktion af kvalitetsindhold, der er relevant for børn og unge, og som tager udgangspunkt i deres medievaner og -forbrug.

- **Støtten til børn og unge bør samles i en fælles ordning på tværs af formater og genrer**

Det skal være muligt at støtte visuelle formater som spillefilm, fiktionsserier, dokumentarfilm og -serier, korte formater, animation, webserier, interaktive værker og digitale spil, der kan distribueres i de medier og formater og på de platforme, som børn og unge anvender. Der skal vægtes indhold, der imødekommer børn og unges oplevelsespræferencer.

Ordningen skal sikre udvikling og opbygning af tværmedie-elle projekter, hvor det samme indhold skaber genkendelige universer på tværs. Ordningen skal drives af børnefilmkonsulenterne, men samtidig have flere indgange og mere enkle og fleksible støttevilkår, hvor vurdering og sagsbehandling kan modsvare den udvikling, der fortsat forventes at kendetegne børn og unges medieforbrug.

- **Public Service Puljens og Spilordningens støtte til børn og unge bør samtænkes med filmstøtten**

Støtten til børn og unge går på tværs af traditionelle genrer og formater og bør administreres sammen, da det er den samme type af projekter, der i dag modtager støtte fra de forskellige ordninger.

Fra filmen *Rosehill* og *Stenrolden*

Der er brug for en modernisering af støtten, så det bliver muligt at støtte produktion af kvalitetsindhold, der er relevant for børn og unge, og som tager udgangspunkt i deres medievaner og -forbrug.

SPILSTØTTE

- SPIL FOR BØRN
- SPIL FOR UNGE OG VOKSNE
- ØGET FINANCIERING

SPIL FOR BØRN

Digitale spil er et udbredt og stadigt voksende medie. Både blandt børn og voksne. Formålet med at støtte digitale spil er at bidrage til kvalitet og mangfoldighed i det danske udbud. Målet er at støtte digitale spil, som har kulturel værdi, og som det ikke vil være muligt at udvikle og producere uden offentlig støtte.

Den danske spilbranche har udviklet sig væsentligt over de senere år. Branchen er i kraftig vækst, den udenlandske finansiering og indflydelse stiger og dermed også kravet om international salgbarhed af de producerede spil. Internationaliseringen af de danske spilselskaber betyder, at mange nyuddannede ansættes på kommercielle projekter, og det er mindre attraktivt at arbejde på økonomisk usikre, men kulturelt værdifulde projekter.

Den offentlige spilstøtte er et alternativ til et kommercielt spilmarked, og det peger på en række væsentlige prioriteringer for den danske spilstøtte. Spilstøtten skal på tværs af støtteformer have fokus på talentudvikling i den danske spilbranche.

Danske børnespil er for få, for små og for ukendte til at stå distancen i kampen mod det massive udbud af udenlandske spil. Det danske aftryk i børnenes spilforbrug er i dag alt for lille.

Halvdelen af alle børn spiller dagligt, og udbuddet af spil er stort. Målsætningen for støtte til danske digitale børnespil har til formål at støtte danske spil, der engagerer, udfordrer og udvikler børnene. Det er spil med et dansk kulturelt afsæt, der formår at underholde og engagere ud fra en forståelse af børns udvikling og læring. Målet er flere og mere ambitiøse børnespil, og at de gøres relevante, let tilgængelige og udbredte.

Det er vanskeligt at finansiere danske børnespil, og produktionen af danske børnespil står væsentligt svagere end tidligere. De trænger til et generelt kvalitetsløft, hvor både omfanget af spiloplevelsen og produktionskvaliteten hæves.

På den baggrund er det Filminstitutets anbefaling, at:

- **Støtten til danske børnespil øges**

Det bør være en ambition for den offentlige spilstøtte, at danske børnespil – med en dansk tilgang til børnekultur – udgør en væsentlig andel af de spil, som danske børn spiller. Udbuddet af danske kvalitetsudbud af børnespil skal udvides med mindst 10 nye selvstændige udgivelser om året. Det vil kræve udviklingsstøtte til 10-12 årlige børnespil og produktionsstøtte til 6-8 årlige børnespil.

- **Filmcentralen udbygges som undervisningsportal for spil**

En væsentlig udfordring for udbredelsen af danske børnespil er distribution og lancering. Det bør undersøges, om der kan etableres en portal for spil til skoler og institutioner med undervisningseget materiale, samt en portal med inspiration og vejledning til børn og forældre om danske børnespil. Det bør ske som en udbygning af Filmcentralen, som i forvejen anvendes af de fleste skoler. Dette indebærer en overvejelse om at frikøbe rettigheder til gratis distribution af danske spil til biblioteker, skoler, fritidsklubber og børneinstitutioner. Samarbejdet med DR om spil bør udbygges.

SPIL FOR UNGE OG VOKSNE

Spilforbruget for unge og voksne er i høj grad domineret af store internationale produktioner uden kulturelt eller nationalt særpræg.

Spilordningen skal sikre originale danskudviklede alternativer, der udfordrer og varierer spiloplevelserne. Men både kunstnerisk nytænkning og indhold af særlig relevans for et dansk publikum er finansielt risikabelt, og det er vigtigt, at den offentlige spilstøtte gør det muligt for spiludviklerne at tage kunstneriske chancer og sikre, at de kan bevare rettigheder og kreativ frihed længst muligt.

Støtten til spil for unge og voksne vil fortrinsvist være udviklingsstøtte, men en mindre del af spillene vil også have behov for produktionsstøtte. I de tilfælde, hvor udviklingen og produktionen fører til kommercielt succesfulde udgivelser, bør støtten være tilbagebetalingspligtig.

Fra spillet Gerda: A Flame in Winter

ØGET FINANSIERING

Samlet bør støtten til digitale spil øges fra de nuværende 10 mio. kr. til 40 mio. kr. om året. Støtten til udvikling, produktion, lancering og distribution af børnespil bør øges til 20 mio. kr. årligt, og støtten til udvikling, produktion og lancering af spil til unge og voksne bør øges til 20 mio. kr. om året, jf. tabel 3.

Den øgede finansiering skal også dække et målrettet arbejde med talentudvikling. Det er afgørende, at øget spilstøtte ikke tages fra rammen til filmstøtte, da man i så fald kun løser et problem ved ikke at løse et andet.

Fremtidig støtte til spil

Støttetype	Beløb (mio. kr.)
Udvikling, produktion, lancering og distribution af børnespil	20
Udvikling, produktion og lancering af spil til unge og voksne	20
Samlet støtte til digitale spil	40

DIGITALISERING OG FORMIDLING AF FILMARVEN

DIGITALISERING OG FORMIDLING AF FILMARVEN

Digitaliseringen og tilgængeliggørelsen af historisk værdifulde filmklip og dokumentarfilm er i fuld gang takket været en årlig finanslovsbevilling på godt 4 mio. kr. over de seneste to filmaftaleperioder. Dette bør i den kommende periode øges til 10 mio. kr. årligt.

Over 10.000 danske film fra filmarven er stadig utilgængelige i digital form, herunder en stor mængde historiske dokumentarfilm. Med en ny statslig investering vil Filminstituttet kunne fastholde og styrke det vigtige arbejde med at genskabe Danmarks nyere historie på film, som ligger bevarer på analoge filmruller, der ikke længere kan vises i Danmark.

Filminstituttet driver flere digitale formidlingskanaler, der bringer filmarven – særligt ældre dokumentarfilm og optagelser af lokalhistorisk tilsnit – i spil i hele landet blandt borgere, i undervisningssektoren, på biblioteker, via tidsskrifter og forlag, samt på museer.

Danmark på film er Filminstituttets stærkeste webplatform for formidling af danmarkshistoriske film til hele Rigsfællesskabet. Siden lanceringen i 2015 er over 2.300 historiske film og 3.300 lokalhistoriske klip lagt online på portalens danmarkskort, så enhver kan klikke sig ind på film om og fra for eksempel sin hjemegn. På få år er Danmark på film blevet storleverandør af levende billeder af vores fælles fortid til den nationale kollektive erindring og styrker hver dag historiebevidstheden i Danmark.

En stor del af filmene er statsligt producerede oplysnings- og dokumentarfilm, som Det Danske Filmmuseum – forløberen for Filminstituttet – begyndte at indsamle og bevare i 1941. Tilsammen udgør disse film et værdifuldt vidnesbyrd om det moderne Danmarks skabelse, som fortjener at blive sat i spil i nutidige medieformater. I 2022 blev omkring en halv million film streamet alene fra selve portalen, Danmark på film.

Takket være private fondsbevillinger udvides sitet nu med en nordisk dimension, og flere danske dokumentarfilm tilføjes.

Ud over at fastholde og styrke den hidtidige digitaliserings- og formidlingsindsats bør formidlingen i den kommende tid blandt andet styrkes ved:

- **Anvendelse af historiske film i skoler**

Filminstituttets undervisningsportal Filmcentralen benyttes i dag af 95 pct. af alle folkeskoler. De historiske film på Danmark på film bør integreres og formidles dér i en undervisningskontekst.

- **Erindringsbio for ældre borgere**

Filminstituttet har med succes gennemført et pilotprojekt, hvor mennesker med demens får styrket hukommelsen og livsglæden ved samtaler med pårørende om historiske film fra deres hjemstavn. Ny privat fondsstøtte finansierer i øjeblikket et nationalt udrulningsprojekt, men potentialet er langt større, hvis nye ressourcer stilles til rådighed for fortsættelse og videreudvikling af projektet.

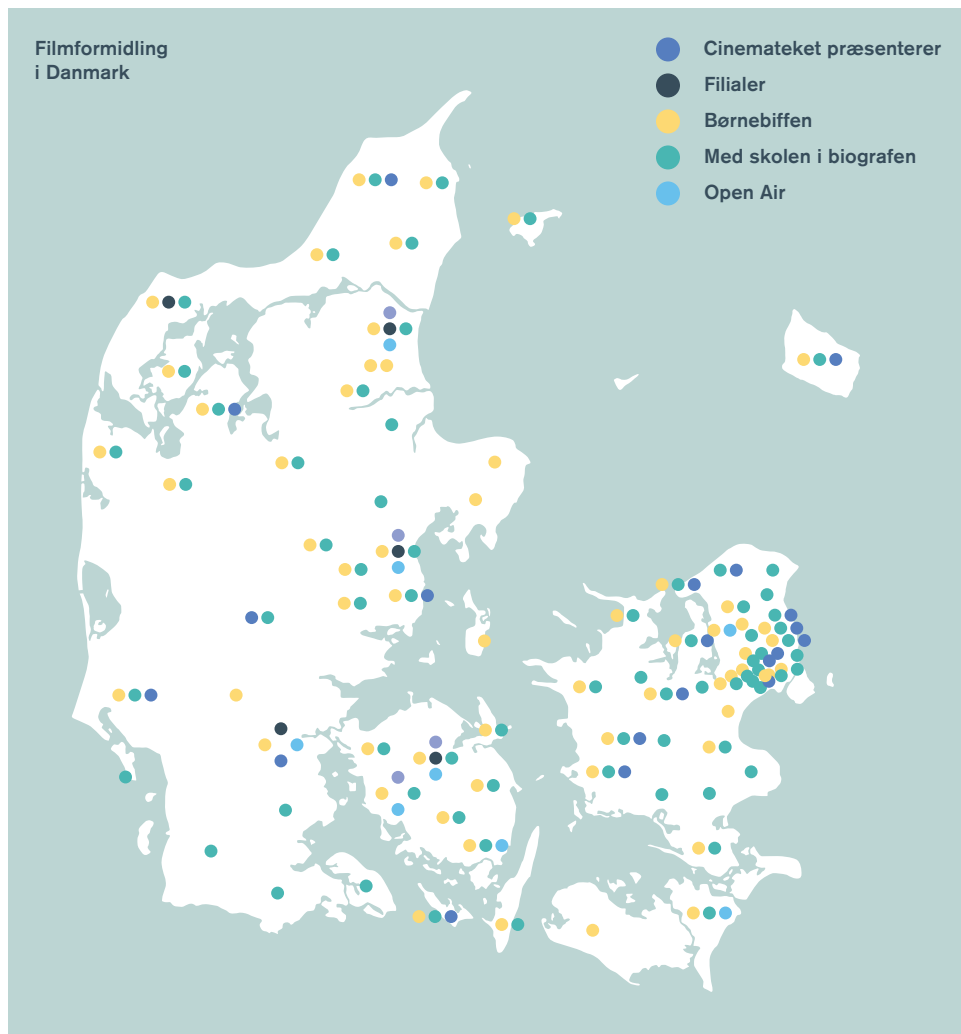
*På få år er Danmark på film blevet
storleverandør af levende billeder
af vores fælles fortid til den nationale
kollektive erindring og styrker hver dag
historiebevidstheden i Danmark.*

FILMFORMIDLING I HELE LANDET

FILMFORMIDLING I HELE LANDET

Filminstituttets digitale filmformidling er i vid udstrækning tilgængelig for alle og har dedikerede brugere i hele Danmark og langt uden for landets grænser. Med Cinemateket – og snart også Filmtaget – har Filminstituttet de bedste rammer for filmvisning og fysisk filmformidling i København. I resten af landet er der etableret filialbiografer i henholdsvis Ålborg, Aarhus, Odense og Kolding, ligesom der er etableret visninger i over 30 lokale biografer. Herudover arrangeres hvert år et stigende antal open air-visninger i hele landet.

Filminstituttet ønsker at styrke filmvisninger og filmformidling uden for hovedstadsområdet, men der er ikke publikumsgrundlag for etableringen af yderligere filialbiografer. Filmvisninger og filmformidling uden for hovedstadsområdet skal derfor fortrinsvis øges gennem følgende initiativer:

- **Antallet af open air-visninger og publikumstallet skal øges**

Antallet af open air-visninger er siden 2018 øget fra 5 til 25 med et samlet publikumstal på 11.000 publikummer. Ambitionen for den kommende filmaftaleperiode bør være at hæve publikumstallet til over 20.000.

- **Ny ordning skal sikre filmvisninger for elever på ungdomsuddannelserne**

Filminstituttet driver i dag skolebiografordningen 'Med Skolen i Biografen' som dækker 80% af landets kommuner med et samlet publikumstal på 250.000 elever. Ud fra samme model etableres 'Med Gymnasiet i Biografen'. Det vil fra start bringe mindst 20.000 gymnasieelever i biografen hvert år. Skolebiografordningen støttes af kommunerne, hvilket ikke vil blive tilfældet for gymnasier, der ikke er kommunalt forankrede. Udgiften udgør mindst 0,6 mio. kr. om året til visningsrettigheder mv.

- **Stærkere samarbejde omkring filmvisning og- formidling med danske museer og kulturinstitutioner**

Samarbejdet baseres på en række pilotprojekter, hvor film i højere grad anvendes som led i udstillinger og kulturelle aktiviteter.

- **Fokus på populær filmformidling til nye målgrupper**

Med udgangspunkt i åbningen af Filmtaget i København udvikles nye henvendelsesformer til nye målgrupper, herunder undersøges mulighederne for at etablere lignende formidlingsprojekter andre steder i landet.

Indenfor de ovenfor anførte 10 mio. kr. årligt vil Filminstituttet kunne accelerere det nuværende digitaliserings- og formidlingsarbejde, fastholde og styrke den faglige ekspertise og styrke filmvisninger og filmformidling uden for hovedstadsområdet.

SAMLET FINANSIERINGSBEHOV

Samlet set redegøres der i oplægget for et årligt finansieringsbehov på 155-195 mio. kr. i forhold til det nuværende bevillingsniveau.

SAMLET FINANSIERINGSBEHOV

Filmstøtte og lancering	110-150 mio. kr
-------------------------	-----------------

Spil	30 mio. kr.
------	-------------

Branchesamarbejder	5 mio. kr.
--------------------	------------

Digitalisering og formidlingsindsats	10 mio. kr.
--------------------------------------	-------------

I alt	155-195 mio. kr
-------	-----------------